

FORORD

Evaluering af sprogfærdighed

Prøve- og evalueringsformer afspejler, ligesom alle andre aktiviteter i sprogundervisningen, bestemte opfattelser af hvad det vil sige at lære et sprog og hvad sprog er. Det er derfor afgørende at den der er ansvarlig for at udarbejde og gennemføre prøver og evalueringer, har en grundig viden om alle de aspekter der indgår i en sprogpedagogik, og om de prøve- og evalueringsformer der svarer til intentionerne i en sådan pedagogik. Dette er nødvendigt dels for at sikre at det man ønsker at evaluere, faktisk også er det der evalueres, dels for at den tilbagevirkende effekt - den såkaldte washback-effekt - som enhver form for evaluering uundgåeligt har på lærerens undervisning og på elevernes opfattelse af mål og formål, kan virke befordrende og ikke blokerende for de pædagogiske intentioner.

I Danmark er der ikke en udviklet tradition for at sammentænke teorier om sprogpedagogik med metoder til den praktiske gennemførelse af prøver/evalueringer, hvilket i mange tilfælde har ført til en usamtidighed mellem pædagogisk intention og prøve-/evalueringsformer.

Inden for fremmedsprogsundervisningen er der først og fremmest tale om (delvis centralt udfærdigede) slutprøver i form af eksamensopgaver, der har

til formål at afgøre elevens - ikke nødvendigvis - kommunikative standpunkt. Inden for undervisningen i dansk som andetsprog anvendes der på den anden side en lang række diagnostiske prøver, som imidlertid er „gammeldags“ og ikke prøver/evaluerer kommunikative færdigheder.

Jo mere elevens sprogindlæring og elevens eget ansvar herfor sættes i centrum for sprogundervisningen, desto vigtigere bliver det at lærere og elever i fællesskab kan foretage en løbende evaluering som en integreret del af sprogindlæringsprocessen.

I dette nummer af Sprogforum præsenterer vi nogle af de bestræbelser der gøres rundt omkring i landet på at udvikle kommunikativt orienterede prøver/evalueringer. Desuden bringer vi en artikel om hvad der sker i nabolandet Sverige, hvor der er en lang tradition for evaluering. Og endelig har vi lagt vægt på at introducere centrale begreber på tværs af artiklerne. Hermed håber vi at kunne bidrage og inspirere til en forsat udvikling og en bredere diskussion af prøver/evaluering i sprogundervisningen.

Det har ikke været muligt at behandle alle sider af temaet 'testning og evaluering' i dette nummer. Artiklerne be-

handler først og fremmest den sproglige side af sagen. Vi håber i et senere nummer at tage prøver/evaluering op i forbindelse med sproglig viden og bevidsthed samt interkulturel kompetence.

I Sverige er der i løbet af 1990'erne blevet udviklet et nationalt prøveprogram i forbindelse med indførelsen af nye læseplaner og undervisningsvejledninger for grundskolen og gymnasiet. **Gudrun Erickson** beskriver og diskuterer materialet for 7. skoleår, der har til formål at diagnosticere elevernes vanskeligheder så nødvendige tiltag kan iværksættes.

På sprogskolerne er der utilfredshed med de eksisterende basisprøver i dansk som andetsprog: til trods for at målet er kommunikativ kompetence, bygger prøverne på et strukturelt sprogsyn. Desuden er kursisterne forskellige, mens prøverne er ens for alle. **Susanne Rønsholt** og **Per Pinholt** fremlægger i deres artikel forslag til en anderledes evaluering der i højere grad afspejler undervisningens mål og metodik.

John Irons fortæller om hvordan det med decentraliseringen af eksamen inden for seminarieområdet i midten af 1990'erne blev muligt lokalt at udvikle helt nye eksamensformer i engelsk. Fra at have fokuseret på syntaktisk og morfologisk korrekthed gennem grammatik og oversættelsesopgaver, blev det nu muligt også at prøve i brugen af sproget og af elevernes sprogudvikling. Nu handlede det om engelsk i stedet for blandingssproget *dengelsk*.

Erik Poulsen beskriver et forskningsbaseret udviklingsarbejde der skal give lærerne redskaber og metoder til systematisk at beskrive og vurdere elevernes faglige udbytte af engelskundervisningen.

John E. Andersen giver en præsentation af foreningen ALTE (*The Association of Language Testers in Europe*), der har til formål at sikre fair testning og formulere fælles standarder for sproglig kompetence således at det bliver muligt at vurdere og anerkende testresultater på tværs af landegrænser i Europa.

En metode til evaluering som diskuteres stadig mere er portfolio-bedømmelsen. **Tim Caudery** beskriver hvad der er i en portfolio, og diskuterer om det er en metode der er anvendelig i Danmark.

Hans Lammers, der er medlem af opgavekommissionen for Folkeskolens Udvidede Afgangsprøve i fremmedsprog, fortæller om prøverne, de vurderingskriterier der ligger bag, og diskuterer hvorvidt prøverne lever op til intentionerne.

Henrik Obertin Bertelsen undersøger på de åbne sider danskernes reaktioner på udenlandsk accent.

Bent Preisler bidrager i kronikken til debatten om det engelske sprogs indflydelse på dansk.

Redaktionen